

การเสวนาทวิวิชาการ

เรื่อง ผลิดอก ออกผล๙ ปี แห่งการปฏิรูปการศึกษา

ปาฐกถาพิเศษเรื่อง “จากต้นกล้าสู่ไม้แกร่ง เส้นทางแห่งการปฏิรูปการศึกษา

วันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๑

ณ. คอนเวนชัน เซ็นเตอร์ โรงแรมราม่า การ์เด้น กรุงเทพฯ

ศาสตราจารย์ ดร. วิจิตร ศรีสอาน

ในการปาฐกถา ได้กล่าวถึง ๓ ประเด็น ของการปฏิรูปที่เกิดขึ้นในทศวรรษที่ผ่านมา คือ

- ๑. ปฏิรูปการเมืองและการปกครองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
- ๒. การปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๒ (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๔๕)
- ๓. การปฏิรูประบบราชการ พ.ศ. ๒๕๔๕

การปฏิรูปการศึกษาไทยเป็นการเปลี่ยนแปลงการศึกษาทั้งระบบและครบถ้วน กระบวนการ โดยมีการกำหนดเรื่องที่ต้องเปลี่ยนแปลง กรอบระยะเวลา การเปลี่ยนแปลง รวมทั้งกำหนดหน่วยงานที่รับผิดชอบการดำเนินงาน

เรื่องที่ต้องการปฏิรูปทั้งหมด ๖ เรื่อง ได้แก่

- ๑. ระบบการศึกษาและแนวทางการจัดการศึกษา
- ๒. เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
- ๓. การประกันคุณภาพการศึกษา
- ๔. โครงสร้างองค์การและกระบวนการบริหาร
- ๕. ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา
- ๖. ทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา

โดยที่ทุกเรื่องมีเสมือนพิมพ์เขียวที่กำหนดกรอบเวลา หน่วยงานที่รับผิดชอบชัดเจน ส่วนผลการดำเนินงานนั้น มีเพียงเรื่องเดียว คือ การประกันคุณภาพการศึกษาที่สำเร็จภายในกรอบเวลาที่กำหนด โดยผู้รับผิดชอบ คือ สมศ.

เรื่องอื่นๆ ได้แก่ การจัดโครงสร้างองค์การและกระบวนการบริหาร ที่ทำไปเป็นเรื่องของการปรับรูปแบบ ส่วนในเรื่องของกระบวนการบริหารจัดการแบบกระจายอำนาจยังไม่ก้าวหน้าเท่าที่ควรที่ปรากฏคือ การกำหนดให้มีคณะกรรมการต่างๆ ที่มีส่วนร่วม ได้แก่ คณะกรรมการบริหารส่วนท้องถิ่น คณะกรรมการสถานศึกษาเป็นคณะกรรมการตามกฎหมาย ซึ่งถ้านำมาใช้ให้เกิดประโยชน์จะเกิดผลดีอย่างมาก

ส่วนการปฏิรูปการเรียนรู้อย่างไร ซึ่งเป็นหัวใจของการปฏิรูปการศึกษา ยังไม่ก้าวหน้าเท่าที่ควร ทำให้คุณภาพ มาตรฐาน ประสิทธิภาพ ประสิทธิผลของการศึกษายังไม่อยู่ในระดับที่น่าพอใจ ซึ่งดูจากผลการสอบต่างๆ ที่ตกต่ำมาก ทั้ง NT, A-Net, O-Net รวมทั้งการทดสอบทางวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ของ สสวท.

จากสิ่งที่เกิดขึ้นนี้ ปัญหาจะมาจากความไม่ต่อเนื่อง ความเข้าใจในเรื่องการศึกษาไม่เพียงพอ ซึ่งมีผลมาจากการเปลี่ยนผู้บริหารระดับสูงบ่อยมาก โดยเฉพาะในช่วงของการปฏิรูป ซึ่งเห็นได้ชัดว่าเจตจำนงทางการเมือง (Political view) เป็นสิ่งสำคัญมาก

นโยบายของการขยายโอกาสและการยกระดับการศึกษาของ
 ที่ได้รับโอกาสทางการศึกษา ไม่น้อยกว่า ๑๒ ปีอย่างทั่วถึง
 ไม่บรรลุเป้าหมายทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ (ยังมีผลของ
 มติเห็นที่มีการประกาศเรื่อง Education for all เมื่อ ๑๘ ปีที่แล้ว
 ประชุมที่จอมเทียน พัทยา ซึ่งปฏิญญาดังกล่าวเป็นสิ่งที่
 BOO ให้ความสนใจและติดตามผลการดำเนินการ) สิ่งที่น่าคิด คือ
 ใช้ระยะเวลาานเท่าใด ในการที่จะทำให้คนไทยมีโอกาสทางการศึกษา
 ๑๒ ปี เพราะจากผลการดำเนินการ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๒ ค่าเฉลี่ยอยู่ที่
 ปี ต่อมาอีก ๕ ปี ค่าเฉลี่ยมาอยู่ที่ ๘.๒ ปี ซึ่งยังห่างไกลกับ ๑๒ ปี

ในระยะเวลา ๙ ปีที่ผ่านมา การพิจารณาการศึกษานอกระบบการศึกษา
 ความอ้อยอืด การอาชีวศึกษา และการศึกษาสำหรับคนพิการยังไม่ได้รับ
 การปฏิรูปมากนัก เนื่องจากความล่าช้าของกฎหมายเกี่ยวข้องกับ
 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

ส่วนหัวข้อเรื่อง **สู่อานาคตที่ท้าทาย จะเร่งรัดพัฒนาปัจจัยแห่ง
 ความสำเร็จโดย**

๑. แก้ไขปัญหาขาดแคลนครู และเร่งรัดพัฒนาครู ผู้บริหารทาง
 การศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาประจำการให้สามารถขับเคลื่อน
 การปฏิรูปการศึกษาไปสู่ความสำเร็จ

๒. เร่งรัดการกระจายอำนาจสู่สถานศึกษา และเขตพื้นที่การศึกษา
 ตามแนวทาง SBM ซึ่งต้องเร่งเตรียมความพร้อมและความเข้มแข็งให้แก่
 สถานศึกษา

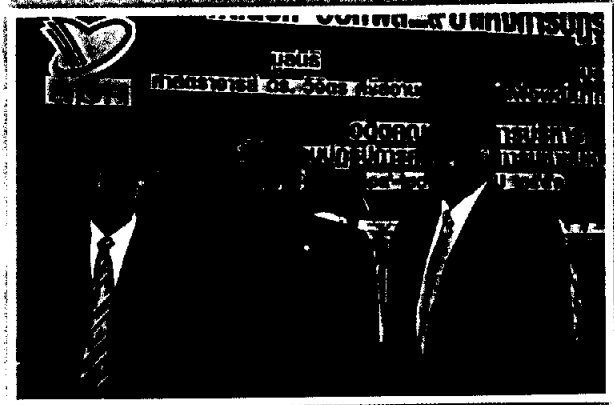
๓. พัฒนาการใช้เทคโนโลยีและสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนการเรียน
 การสอน และการบริหารจัดการสถานศึกษา เพื่อยกระดับคุณภาพและ
 มาตรฐานการศึกษาให้สูงขึ้น

๔. เร่งรัดการยกระดับการศึกษาของประชาชน ให้ได้รับการศึกษา
 ขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่า ๑๒ ปี (โดยทำให้ค่าเฉลี่ยปัจจุบันที่ ๘.๒ ปี
 เป็น ๑๒ ปี ภายในระยะเวลา ๘ ปี)

๕. การปฏิรูปการศึกษาไทยจำเป็นต้องมีการบริหารอย่างต่อเนื่องและ
 จริงจัง ต้องมีผู้นำที่กล้าคิด กล้าทำ กล้านำและกล้าเปลี่ยนแปลง

- ในส่วนท้ายของปาฐกถา คือ "จากต้นกล้า สู่ไม้แกร่ง" นั้น ได้ข้อสรุปว่า
- การปฏิรูปการเรียนรู้ ถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด
 - เยาวชนเป็นเสมือนต้นกล้า ต้องมีการพัฒนาและการเตรียมความพร้อม
 - เยาวชนจะเติบโตใหญ่เป็นไม้แกร่ง ต้องได้รับการปลูกฝังและการอบรมให้เป็นคนดี มีความรู้และมีความสุข

โดยภาพรวมการปฏิรูปการศึกษา ต้องมุ่งพัฒนาคุณภาพของคนไทย
 ให้เป็นปัจจัยนำในการพัฒนา เท่ากับพึ่งตนเองได้ พัฒนาได้ และสามารถ
 แข็งขันได้

ดร. วจธร ทรสอาน

เป้าหมายของการขยายโอกาสและการยกระดับการศึกษาของ
 ให้ได้รับโอกาสทางการศึกษา ไม่น้อยกว่า ๑๒ ปีอย่างทั่วถึง
 หมายความว่าไม่บรรลุเป้าหมายทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ (ยังมีผลของ
 การประเมินที่มิถุนายนที่มีการประกาศเรื่อง Education for all เมื่อ ๑๘ ปีที่แล้ว
 การประชุมที่จอมเทียน พัทยา ซึ่งปฏิญญาดังกล่าวเป็นสิ่ง
 UNESCO ให้ความสนใจและติดตามผลการดำเนินการ) สิ่งที่น่าคิด คือ
 ต้องใช้เวลานานเท่าใด ในการที่จะทำให้คนไทยมีโอกาสทางการศึกษา
 ๑๒ ปี เพราะจากผลการดำเนินการ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๒ ค่าเฉลี่ยอยู่ที่
 ๑๒ ปี ต่อมาอีก ๕ ปี ค่าเฉลี่ยมาอยู่ที่ ๘.๒ ปี ซึ่งยังห่างไกลกับ ๑๒ ปี
 หนัก

ในระยะเวลา ๘ ปีที่ผ่านมา การพิจารณาการศึกษานอกระบบการศึกษา
 ตามอัธยาศัย การอาชีวศึกษา และการศึกษาสำหรับคนพิการยังมิได้รับ
 การปฏิรูปมากนัก เนื่องจากความล่าช้าของกฎหมายเกี่ยวข้องกับ
 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

ส่วนหัวข้อเรื่อง **สู่อุทิศที่ท้าทาย** จะเร่งรัดพัฒนาปัจจัยแห่ง
 ความสำเร็จโดย

๑. แก้ไขปัญหาขาดแคลนครู และเร่งรัดพัฒนาคู ผู้บริหารทาง
 การศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาประจำการให้สามารถขับเคลื่อน
 การปฏิรูปการศึกษาไปสู่ความสำเร็จ

๒. เร่งรัดการกระจายอำนาจสู่สถานศึกษา และเขตพื้นที่การศึกษา
 ตามแนวทาง SBM ซึ่งต้องเร่งเตรียมความพร้อมและความเข้มแข็งให้แก่
 สถานศึกษา

๓. พัฒนาการใช้เทคโนโลยีและสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนการเรียน
 การสอน และการบริหารจัดการสถานศึกษา เพื่อยกระดับคุณภาพและ
 มาตรฐานการศึกษาให้สูงขึ้น

๔. เร่งรัดการยกระดับการศึกษาของประชาชน ให้ได้รับการศึกษา
 ขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่า ๑๒ ปี (โดยทำให้ค่าเฉลี่ยปัจจุบันที่ ๘.๒ ปี
 เป็น ๑๒ ปี ภายในระยะเวลา ๘ ปี)

๕. การปฏิรูปการศึกษาไทยจำเป็นต้องมีการบริหารอย่างต่อเนื่องและ
 จริงจัง ต้องมีผู้นำที่กล้าคิด กล้าทำ กล้านำและกล้าเปลี่ยนแปลง

ในส่วนท้ายของปาฐกถา คือ "จากต้นกล้า สู่มัธยม" นั้น ได้ข้อสรุปว่า

- การปฏิรูปการเรียนรู้ ถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด
- เยาวชนเป็นเสมือนต้นกล้า ต้องมีการพัฒนาและการเตรียมความ
 พร้อม
- เยาวชนจะเติบโตใหญ่เป็นไม้แกร่ง ต้องได้รับการปลูกฝังและการอบรม
 ให้เป็นคนดี มีความรู้และมีความสุข

โดยภาพรวมการปฏิรูปการศึกษา ต้องมุ่งพัฒนาคุณภาพของคนไทย
 ให้เป็นปัจจัยนำในการพัฒนา เท่ากับพึ่งตนเองได้ พัฒนาได้ และสามารถ
 แข่งขันได้

